

Jogélet.

Baloghy György a büntető igazságszolgáltatás terén eltöltött hosszú, érdemes és külső sikerekben is jelentős működés után, egy rövid ideig tartó miniszterkedéstől visszavonulva került a Kuria egyik polgári tanácsának az élére. A büntető jogász Baloghy régi mesterségében megszokta úgy az egyéni motívumok, mint az eset mögött meghúzódó társadalmi háttér figyelembevételét és értékelését. És épp oly időben ült bele a polgári bíró székébe, amikor a polgári bíraskodás terén egyaránt közszükségletté vált úgy az eset individualizálása, mint az esetek gazdasági hátterének, az ítélet utáni életnek szemmel tartása. A tehetség univerzalitása érvényesült Baloghy tanácselnöki működésében. E lapok hasábjain is ismételtén nagy méltánnyalással számoltunk be a Baloghy-tanács sok bölcs, körültekintő, az eddigi judicaturát kimélyítő, ha kell mégjavító ítéletéről. Őszinte tiszteletünk kíséri a távozó tanácselnököt, a büntetőjognak és a polgári jognak ezt a kétkezes atlétáját.

A bírósági beszédről. Pollák Illés — oly jól esik a nevét egy cikke alkalmából említeni — a Pester Lloyd tárcá-rovatában „Paris—Berlin—Budapest” felirással a bírósági szónoklás triptichonját rajzolja meg. A francia lendület, a német szárazság és a magyar szömegvonás paralleléja a témája. Valamikor Marx, a szocialista célkitűző, írta: je ne dispose rien, je ne propose rien — j'expose. Pollák Illés nemcsak lát, de láttat. Az ő meséjének végén is ott van a ki nem nyomtatott tanulság: a forensis szónoklás, a nemzeti kultúra része, a forensis ékesszólás a nemzeti kultúra egyik kicsuscsosódása. Bizonyos, hogy a bírósági felszólalástól jogosan várható a stílus puritanismusa és a fellengősség nem disze a beszédnek, hanem sokszor csak tartalmi értékek hiányának takarója. De hiba a beszéd lendületességében, stilisztikai szépségekre való igyekvésében már kárhoztatandó cirádát látni. A bíróság az állam tekintélyének legmagasabb megnyilvánulása — a bíróság maga a szuverenitás gyakorlója. Ha ennek a sulynak megfelelően perrendtartás és építkezés egyaránt a bírói tárgyalás külső ünnepélyességét akarja elérni — a felszólalások oratori külsőségei a kép kiteljesüléséhez elmaradhatatlanul hozzátartoznak.

Íródnak pedig e sorok azért, mert úgy érezzük, hogy a bírósági beszéd sorvadó félben van. Sorvasztja sok egyéb okon felül — a bíróságoknak sokszor nem is titkolt ellenszenvé az oratorikodással szemben.

A felsőbírósági tárgyalás a maga nagyobb ünnepélyességével szinte kínálkozó talaja volna az oratori képességek megszólalásának. És éppen itt találja szemben magát az ügyvéd a beszéd-től való ideges félelemmel. A referáda befejezése után a tanácselnök nem arra hívja fel a felek képviselőit, hogy álláspontjukat fejtsek ki, hanem a stereotyp ismétlődő kérdésben: „kiván-e felszólalni”, benne van az óhajtott, bár nem remélt nemleges válasz várása. Szinte Kölcsey híres bevezető szavait ajánlhatja a szónok ajkára a helyzet: „Félve szólamlök meg, tekintetes Bíróság, —